

# Skiepai priešmokyklinio amžiaus vaikams,

**sulaukus 3 metų  
4 mėnesių**



**i**mmunisation

the safest way to protect your child

Nuo 2026 metų

## Ižanga

Šiame lankstinuke pateikiama informacija apie vakcinas, kuriomis vaikai skiepijami prieš jiems pradėdant lankyti mokyklą. Tarp jų yra keturvalentė vakcina, suteikianti papildomą apsaugą nuo difterijos, stabligės, kokliušo ir poliomielite.

Nuo 2026 metų į vaikų skiepų programą įtraukiama vėjaraupių vakcina, kuri bus skiriama kartu su MMR vakcina. Mažesniems vaikams ji bus siūloma 12 ir 18 mėnesių amžiaus. Vyresniems vaikams, kurie jau buvo paskiepyti MMR vakcina, 3 metų 4 mėnesių amžiaus vizito metu bus siūloma MMRV vakcina.

Jei jūsų vaikas gimė tarp 2022 m. rugsėjo 1 d. ir 2024 m. gruodžio 31 d., MMRV vakcina jam bus siūloma per 3 metų ir 4 mėnesių amžiaus vizitą. Jei turite klausimų dėl šios informacijos, kreipkitės į savo gydytoją, vizituojantį sveikatos priežiūros specialistą arba poliklinikos slaugytoją.

Taip pat galite apsilankyti:  
**[pha.site/vaccinations](https://www.pha.gov.uk/vaccinations)** arba  
**[www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation](https://www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation)**



## Difterijos, stabligės, kokliušo ir poliomielite (keturvalentė) vakcina

Ši vakcina apsaugo nuo keturių skirtingų ligų: difterijos, stabligės, kokliušo ir poliomielite.

**Jūsų vaikui ši dozė turėtų būti skiriama sulaukus trejų metų ir keturių mėnesių, prieš pradėdant lankyti mokyklą.**

Papildoma difterijos, stabligės ir poliomielite dozė bus skiriama sulaukus 14–18 metų.

### Kaip žinome, kad ši vakcina yra saugi ir veiksminga?

Prieš pradėdant ją naudoti, vakcina turi pereiti daugybę tyrimų, kurie patvirtina jos saugumą ir veiksmingumą. Šie patikrinimai tęsiasi ir po to, kai vakcina jau įtraukiama į skiepavimo programą. Naudojamos tik tos vakcinos, kurios sėkmingai išlaiko visus saugumo testus. Visi vaistai gali sukelti šalutinį poveikį, tačiau vakcinos yra vienos saugiausių. Tyrimai iš viso pasaulio rodo, kad skiepai yra saugiausias būdas apsaugoti jūsų vaiko sveikatą. Daugiau informacijos apie šalutinius poveikius rasite 6 puslapyje.

## Nuo kokių ligų apsaugo ši vakcina?

### Difterija

Difterija yra sunki liga, kuri gali greitai sukelti kvėpavimo sutrikimą. Ji gali pažeisti širdį ir nervų sistemą, o sunkiais atvejais gali būti mirtina. Prieš įvedant difterijos vakciną, Šiaurės Airijoje kasmet buvo registruojama iki 1500 difterijos atvejų.



### Stabligė

Stabligė – tai skausminga liga, pažeidžianti raumenis ir galinti sukelti kvėpavimo sutrikimą. Ji veikia nervų sistemą ir gali būti mirtina. Stabligė išsivysto, kai dirvožemyje ir trąšose esantys mikrobai patenka į organizmą per atviras žaizdas ar nudegimus. Stabligė negalima užsikrėsti nuo kito žmogaus, tačiau ji visada aptinkama dirvožemyje, net ir šioje šalyje.

### Kokliušas

Kokliušas – tai liga, kuri gali sukelti ilgus kosulio ir dusulio priepuolius, dėl kurių būna sunku kvėpuoti. Liga gali trukti net 10 savaičių. Mažiems vaikams ji gali būti labai pavojinga, o kūdikiams iki vienerių metų – net mirtina. 2024 m. Šiaurės Airijoje buvo užregistruota daugiau nei 3000 kokliušo atvejų. Pastarasis susirgimų skaičiaus padidėjimas parodo, kad labai svarbu paskiepyti vaiką visomis reikiamomis vakcinomis.

## Poliomielitas

Poliomielitas – tai virusas, kuris pažeidžia nervų sistemą ir gali visam laikui paralyžiuoti raumenis. Jei virusas pažeidžia krūtinės raumenis arba smegenis, poliomielitas gali būti mirtinas. Prieš pradėdant skiepyti nuo poliomieliito, Šiaurės Airijoje kasmet buvo užregistruojama apie 1500 poliomieliito sukeltų paralyžiaus atvejų.



## Vakcinų šalutiniai poveikiai

Dauguma vaikų jokio šalutinio poveikio nepajus, tačiau kiekvienas vaikas reaguoja skirtingai. Jūsų vaikui gali pasireikšti kai kurie lengvi šalutiniai poveikiai:

- dirglumas per pirmąsias 48 valandas po skiepo;
- nedidelis karščiavimas (žr. 16–17 psl.);
- mažas gumbelis injekcijos vietoje. Jis gali išlikti kelias savaites ir pamažu išnyksta.

Jei manote, kad jūsų vaikui pasireiškia kita reakcija į difterijos, stabligės, kokliušo ir poliomielite vakciną, dėl kurios nerimaujate, kreipkitės į savo gydytoją, slaugytoją arba vizituojantį sveikatos priežiūros specialistą.

### Tėvai ir globėjai apie įtariamus vakcinų ir vaistų šalutinius poveikius gali pranešti per „Yellow Card“ programą.



SKENUOKITE  
ŠĮ KODĄ

Tai galima padaryti apsilankius interneto svetainėje [mhra.yellowcard.gov.uk](http://mhra.yellowcard.gov.uk) arba paskambinus „Yellow Card“ telefonu **0800 731 6789**. Taip pat galima pasinaudoti QR kodu arba atsisiųsti „Yellow Card“ programėlę.

Labai retais atvejais vakcina gali sukelti alerginę reakciją, pavyzdžiui, dalį ar visą kūną apimančią bėrimą ar niežėjimą. Dar retesniais atvejais vaikams gali pasireikšti sunki reakcija į skiepą, dėl kurios gali sutrikti kvėpavimas ir vaikas gali nualpti. Tai vadinama anafilaksija.

Neseniai atliktas tyrimas parodė, kad anafilaksija pasireiškia mažiau nei 1 iš milijono paskiepytų žmonių. Nors sunki alerginė (anafilaksinė) reakcija gali būti bauginanti, sveikatos priežiūros specialistai, atliekantys skiepimą, yra apmokyti ją atpažinti ir suvaldyti, o suteikus tinkamą pagalbą pasiekiamas greitas ir visiškas pasveikimas.

Labai retais atvejais praėjus vienai ar dviem dienoms po skiepo vaikams gali pasireikšti traukuliai. Dažniausiai juos sukelia labai aukšta temperatūra (žr. 17 puslapį). Jei vaikui prasideda traukuliai, turite nedelsiant kreiptis į gydytoją. Jei poliklinika nedirba arba nepavyksta susisiekti su gydytoju, reikėtų vykti tiesiai į artimiausios ligoninės skubios pagalbos skyrių. Vaikai po traukulių paprastai atsigauna greitai ir pilnai.

Maži vaikai gali patirti traukulius bet kuriuo metu, todėl traukuliai po skiepo ne visada reiškia, kad juos sukėlė būtent vakcina. Gydytojas nuspręs, ar jūsų vaikui galima skirti daugiau vakcinų dozių.



## MMRV vakcina

MMRV vakcina apsaugo jūsų vaiką nuo tymų, kiaulytės, raudonukės (vokiškų tymų) ir vėjaraupių.

MMR vakcinos mūsų šalyje naudojamos nuo 1988 metų. Nuo to laiko šiomis ligomis sergančių vaikų skaičius sumažėjo iki rekordiškai žemo lygio.

### Kodėl mano vaikui dabar reikalinga nauja MMRV vakcina?

Mažesniems vaikams ji bus siūloma 12 ir 18 mėnesių amžiaus. Vyresniems vaikams, kurie jau buvo paskiepyti MMR vakcina, 3 metų 4 mėnesių amžiaus vizito metu bus siūloma MMRV vakcina.

Jei jūsų vaikas gimė  **tarp 2024 m. liepos 1 d. ir 2024 m. gruodžio 31 d.** ir sulaukęs vienerių metų buvo paskiepytas MMR vakcina, MMRV vakcina jam bus pasiūlyta per 18 mėnesių ir 3 metų 4 mėnesių amžiaus vizitą.

Tai padės užtikrinti geresnę apsaugą nuo vėjaraupių. Gauti tris vakcinas, kurių sudėtyje yra MMR, yra visiškai saugu.

Tikimasi, kad įtraukus vėjaraupių komponentą, vaikystėje pasitaikančių vėjaraupių atvejų gerokai sumažės.

Ši programa padės sumažinti sunkių vėjaraupių atvejų, jų komplikacijų ir hospitalizacijų skaičių.

### Kas yra tymai?

Tymus sukelia labai užkrečiamas virusas. Beveik visiems tymais užsikrėtusiems žmonėms pakyla aukšta temperatūra, atsiranda bėrimas ir pasireiškia prasta savijauta. Tymų komplikacijos apima krūtinės ląstos infekcijas, priepuolius (traukulius), encefalitą (smegenų uždegimą ir pabrinkimą) ir smegenų pažeidimus. Labai sunkiais atvejais susirgimas tymais gali baigtis mirtimi.

### Kas yra kiaulytė?

Kiaulytė yra viruso sukeliama liga, dėl kurios vaikas gali karščiuoti, jausti galvos skausmą ir patirti skausmingą liaukų patinimą veido, kaklo ar žandikaulio srityje. Ji gali sukelti nuolatinį kurtumą, virusinį meningitą ir encefalitą (smegenų uždegimą ir pabrinkimą).

### Kas yra raudonukė?

Raudonukę (vokiškus tymus) taip pat sukelia virusas. Vaikams liga paprastai būna lengvos formos ir gali praeiti nepastebėta. Tačiau nėštumo metu raudonukė gali būti labai pavojinga negimusiam kūdikiui. Ji gali rimtai pažeisti kūdikio regėjimą, klausą, širdį ir smegenis. Ši būklė vadinama įgimtu raudonukės sindromu.

### Kas yra vėjaraupiai?

Vėjaraupiai yra labai užkrečiama virusinė liga. Vėjaraupiai yra labai paplitusi liga, kuria dažniausiai serga vaikai,

nors ja gali užsikrėsti bet kokio amžiaus žmogus. Liga plinta tiesioginio kontakto su užsikrėtusiu asmeniu metu arba netiesiogiai – oro lašeliniu būdu. Dauguma vaikų paprastai susergera lengva vėjaraupių forma ir liga praeina be medikų pagalbos, nors daugelis vaikų keletą dienų jaučiasi prastai ir negali lankyti mokyklos ar darželio 5 ar daugiau dienų. Tėvams neretai tenka pasiimti laisvadienių, kad galėtų juos prižiūrėti. Vis dėlto kai kuriems vaikams gali išsivystyti vėjaraupių komplikacijų, pavyzdžiui, odos pažeidimų bakterinė infekcija, o retais atvejais – encefalitas (smegenų uždegimas), pneumonitas (plaučių infekcija) ar insultas. Dėl šių komplikacijų gali prireikti gydymo ligoninėje, o labai retais atvejais jos gali baigtis mirtimi.

**Tymai, kiaulytė, raudonukė ir vėjaraupiai gali sukelti sunkių komplikacijų.**

## **Kodėl mano vaikui reikia daugiau nei vienos MMR vakcinos dozės?**

Nors Jungtinėje Karalystėje tymais ir kiaulyte sergama retai, neapsaugoti vaikai vis tiek gali užsikrėsti šiomis infekcijomis. Papildomos vakcinos dozės padės apsaugoti daugiau žmonių.

Po pirmosios dozės nuo 5% iki 10% vaikų lieka neapsaugoti nuo šių ligų. Taip yra todėl, kad jų imuninė sistema dar nesureagavo į pirmąją dozę. Po dviejų MMR dozių mažiau nei 1% vaikų lieka neapsaugoti nuo tymų.

Dėl skiepavimo sumažėjo tymų, kiaulytės ir raudonukės atvejų. Tačiau šios ligos neišnyko ir pastaraisiais metais visame pasaulyje, įskaitant Jungtinę Karalystę, Airiją ir Europą, buvo užfiksuota tymų protrūkių. Dvi kombinuotos MMR vakcinos dozės įprastai skiriamos visoje Europoje, taip pat JAV, Kanadoje, Australijoje ir Naujojoje Zelandijoje. Paskiepijus vaiką dviem MMR kombinuotos vakcinos dozėmis, jam suteikiama geriausia apsauga.

## **Ar MMRV turi šalutinių poveikių?**

MMRV sudėtyje yra 4 skirtingos vakcinos, skiriamos kaip vienas skiepas. Jos veikia skirtingu laiku. Praėjus maždaug 5–11 dienų po skiepo kai kuriems vaikams pakyla temperatūra, atsiranda į tymus panašūs bėrimas ir dingsta apetitas, nes pradeda veikti tymų vakcinos dalis.

Retais atvejais praėjus 6 savaitėms po skiepo gali atsirasti mažų, į mėlynės panašių dėmelių bėrimas, kurį dažniausiai sukelia tymų arba raudonukės vakcinos dalis. Jei taip nutiktų, kreipkitės į gydytoją.

Retais atvejais praėjus maždaug 3 savaitėms po skiepo, vaikui gali pasireikšti į kiaulytę panašūs simptomai (karščiavimas ir patinę limfmazgiai), kai pradeda veikti kiaulytės komponentas.

Lengvas į vėjaraupius panašus bėrimas po vakcinacijos gali atsirasti injekcijos vietoje, bet kartais pasirodo ir kitose kūno vietose. Šio bėrimo gydyti nereikia ir jis išnyksta savaime.

Jei vaikui atsiranda bėrimas, atsargumo sumetimais reikėtų vengti artimo kontakto su žmonėmis, kurie yra jautresni vėjaraupių infekcijai: silpnesnę imuninę sistemą turinčiais asmenimis, nėščiosiomis, kurios nėra sirgusios vėjaraupiais, ir naujagimiais, kurių mamos nėra sirgusios vėjaraupiais. Vis dėlto tikimybė, kad po MMRV vakcinos atsiradęs bėrimas perduos vėjaraupius kitam žmogui, yra labai maža.

Maždaug 1 iš 1000 vaikų gali patirti traukulius dėl aukštos temperatūros (žr. 17 psl., kaip malšinti karščiavimą). Nėra duomenų, kad tai sukeltų ilgalaikių pasekmių. Sergant tikraisiais tymais traukulių rizika yra apie penkis kartus didesnė (5 iš 1000).

Vakcinos taip pat gali sukelti alergines reakcijas. Tačiau jos pasitaiko labai retai – mažiau nei 1 iš milijono paskiepytų žmonių. Nors sunki alerginė (anafilaksinė) reakcija gali būti bauginanti, sveikatos priežiūros specialistai, atliekantys skiepijimą, yra apmokyti ją atpažinti ir suvaldyti, o suteikus tinkamą pagalbą pasiekiamas greitas ir visiškas pasveikimas.

Retais atvejais po MMRV vakcinos vaikams gali išsivystyti encefalitas (smegenų uždegimas). Tačiau, jei neskiepytas vaikas susergera tymais, encefalito išsivystymo tikimybė yra daug didesnė.

Lyginant MMRV šalutinius poveikius su tymų, kiaulytės, raudonukės ar vėjaraupių sukeltomis komplikacijomis, aiškiai matyti, kad vakcina yra gerokai saugesnė už pačias ligas.

## Faktai apie MMRV vakciną

- MMRV vakcina apsaugo vaikus nuo tymų, kiaulytės, raudonukės ir vėjaraupių.
- Per daugiau nei 40 metų apie 100 šalių MMR vakcina buvo paskiepyta daugiau nei 500 milijonų žmonių. Ji pasižymi puikiais saugumo rodikliais.
- Nėra jokių įrodymų, kad MMR vakcina būtų susijusi su autizmu.
- Skiepyti kiekviena vakcina atskirai gali būti pavojinga, nes vaikai lieka neapsaugoti ir gali užsikrėsti tymais, kiaulyte, raudonuke ar vėjaraupiais.
- Šalyse, kuriose prienama MMRV vakcina, nerekomenduojama visų šių vakcinų skirti atskirai.
- Vienoje iš MMRV vakcinos formulių yra kiaulių želatinos, tačiau yra ir alternatyva. Jei reikia daugiau informacijos, kreipkitės į savo gydytoją, slaugytoją arba vizituojantį sveikatos priežiūros specialistą.
- Paskutiniaisiais metais prieš įvedant MMR vakciną, Jungtinėje Karalystėje net 86000 vaikų susirgo tymais, o 16 jų mirė. Dėl sumažėjusio skiepijimo pastaraisiais metais Jungtinėje Karalystėje ir Europoje vėl kilo tymų protrūkiai ir keletas vaikų mirė.

## Ar vaikai buvo stebimi pakankamai ilgai po MMR vakcinų, kad būtų aišku, jog jos yra saugios?

MMR vakcina naudojama jau daugiau nei 40 metų ir per tą laiką buvo suleista daugiau nei 500 milijonų dozių. Vakcinos saugumas atidžiai stebimas daugelyje šalių ir įrodyta, kad, kad tai yra labai veiksminga vakcina, pasižyminti puikiais saugumo rodikliais.

**MMRV vakcina yra geriausias būdas apsaugoti vaiką nuo tymų, kiaulytės, raudonukės ir vėjaraupių.**

## **Ar nebūtų geriau vaikus skiepyti MMRV vakcinomis atskirai?**

Ne, skiriant vakcinas atskirai tektų suleisti aštuonis skiepus vietoje dviejų, ir vaikai ilgiau liktų neapsaugoti nuo kai kurių ligų. Šios ligos gali būti pavojingos ir net mirtinos.

## **Dažnai užduodami klausimai**

### **Ar saugu per vieną vizitą gauti kelias skirtingas vakcinas (kombinuotą vakciną)?**

Taip, per vieną vizitą saugu gauti kelias skirtingas vakcinas. Kombinuotos vakcinos yra tokios pat saugios ir veiksmingos kaip ir pavienės vakcinos. Norint kuo anksčiau apsaugoti vaikus nuo įvairių ligų, svarbu vieno vizito metu gauti kelias vakcinas arba kombinuotas vakcinas. Tai taip pat padeda lengviau ir laiku gauti visas rekomenduojamas skiepų dozes.

Be to, kelios dozės vienu metu neapkrauna imuninės sistemos. Teoriškai vaiko imuninė sistema vienu metu galėtų veiksmingai sureaguoti į maždaug 10000 vakcinų. Mūsų imuninė sistema lengvai susidoroja su vakcinų kiekiu, numatytu įprastame skiepų kalendoriuje.

### **Ar yra priežasčių, dėl kurių mano vaikas neturėtų būti skiepijamas keturvalente vakcina nuo difterijos, stabligės, kokliušo ir poliomielito arba MMRV?**

Priežasčių, dėl kurių vaiko nereikėtų skiepyti, yra labai nedaug. Informuokite savo gydytoją, slaugytoją ar vizituojantį sveikatos priežiūros specialistą, jei vaikas:

- turi labai aukštą temperatūrą;
- yra patyręs stiprią reakciją į ankstesnį skiepą;
- turi stiprią alergiją bet kam;
- turi kraujavimo sutrikimų;
- patyrė traukulių ar priepuolių;
- buvo arba šiuo metu gydomas nuo vėžio;
- serga imuninę sistemą slopinančia liga (pvz., leukemija, ŽIV ar AIDS);
- vartoja vaistus, kurie slopina imuninę sistemą (pvz., didelės steroidų dozės arba vaistus, skiriamus po organų transplantacijos arba vėžio gydymo);
- serga kitomis sunkiomis ligomis.

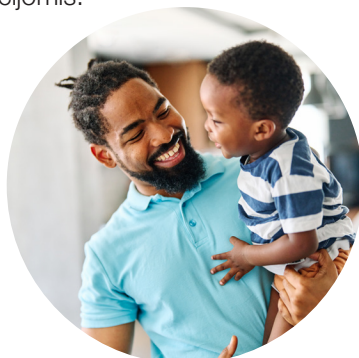
Šios aplinkybės ne visada reiškia, kad vaiko negalima skiepyti, tačiau jos padeda sveikatos specialistams parinkti tinkamiausius skiepus ir prireikus suteikti papildomų patarimų. Šeimos ligų istorija nėra priežastis neskiepyti vaiko.

## Ką daryti, jei po skiepo mano vaikui pakyla aukšta temperatūra?

Vakcinos kartais sukelia lengvą šalutinį poveikį, kuris greitai praeina. Kai kuriems vaikams gali pakilti temperatūra (virš 37,5 °C). Jei vaiko veidas yra karštas ir atrodo paraudęs, tikėtina, kad jis karščiuoja. Termometru pamatuokite jo temperatūrą.

Kūdikiai ir vaikai gana dažnai karščiuoja. Karščiavimas dažnai pasireiškia užsikrėtus infekcijomis.

Kartais dėl karščiavimo vaikas gali patirti traukulį. Juos gali sukelti bet koks karščiavimas, nesvarbu, ar jis pasireiškia dėl infekcijos, ar vakcinos. Todėl svarbu žinoti, ką daryti, jei vaikas karščiuoja. Atminkite, kad karščiavimas dažniau pasireiškia dėl ligos, o ne dėl vakcinos.



## Kaip malšinti karščiavimą?

1. Pasirūpinkite, kad vaikas būtų vėsioje aplinkoje:
  - per daug neaprenkite ar neapkllokite;
  - kambaryje nebūtų per karšta (kambarys neturėtų būti šaltas – tiesiog maloniai vėsus).
2. Vaikui duokite pakankamai skysčių.
3. Duokite jam skysto paracetamolio (be cukraus). Atidžiai perskaitykite ant buteliuko pateiktus nurodymus ir duokite vaiko amžiui tinkamą dozę. Jei reikia, po 4–6 valandų suduokite antrą dozę.

**Atminkite, kad vaikams iki 16 metų niekada negalima duoti vaistų, kurių sudėtyje yra aspirino.**

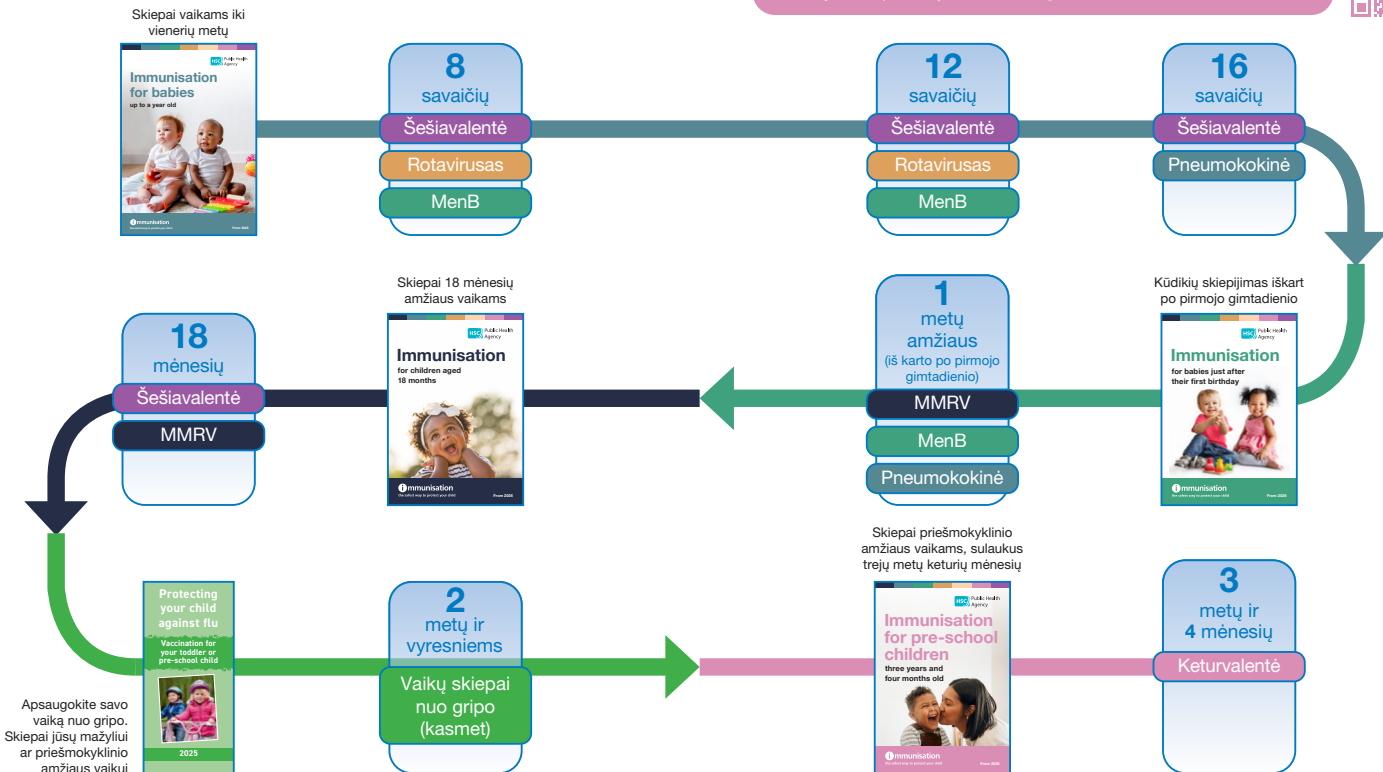
## Nedelsdami kreipkitės į gydytoją, jei jūsų vaikui:

- sukilo labai aukšta temperatūra (39°C ar aukštesnė);
- prasideda traukuliai.

Jei vaikui prasideda traukuliai, paguldykite jį ant šono saugioje vietoje, nes kūnas gali trūkčioti ar staigiai judėti.

# Įprastas vaikų skiepų kalendorius

**i** Kūdikiams, gimusiems iki 2024 m. gruodžio 31 d., šis kalendorius gali būti šiek tiek kitoks. Norėdami gauti daugiau informacijos, nuskaitykite QR kodą arba apsilankykite [nidirect.gov.uk/childhood-immunisation](http://nidirect.gov.uk/childhood-immunisation).



**i** Jei jūsų vaikas praleido kuriuos nors iš šių skiepų, kreipkitės į savo gydytoją, slaugytoją arba vizituojantį sveikatos priežiūros specialistą. Daugiau informacijos apie skiepus rasite apsilankę [pha.site/vaccinations](http://pha.site/vaccinations)

**Šešiavalentė** apsaugo nuo difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielite, Hib ir hepatito B

**Keturvalentė** apsaugo nuo difterijos, stabligės, kokliušo ir poliomielite



Jei reikia daugiau informacijos apie skiepus, apsilankykite



[pha.site/vaccinations](https://pha.site/vaccinations)

arba



[www.nidirect.gov.uk/  
childhood-immunisation](https://www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation)



**Public Health Agency**  
12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.  
Tel: 0300 555 0114 (local rate).  
[www.publichealth.hscni.net](http://www.publichealth.hscni.net)

Find us on:



Ši publikacija parengta pagal Jungtinės Karalystės Sveikatos saugos agentūros (UK Health Security Agency) sukurtą informaciją ir naudojama pagal „Open Government Licence“ 3.0 versiją.